

SYSTEMY EDUKACJI W EUROPIE – STAN OBECNY I PLANOWANE REFORMY

WĘGRY

1. Populacja uczących się i język nauczania

W 2001 r. liczba ludności w Republice Węgierskiej wynosiła 10 198 000. Przeważającą większość (ponad 97%) ludności stanowią Węgrzy; językiem urzędowym jest język węgierski (*Magyar*). W roku szkolnym 2001/02 4 036 000 osób (39,9% ludności) było w wieku 0-29 lat, a w wieku objętym kształceniem obowiązkowym było 1 360 000 dzieci i młodzieży. Urzędowym językiem nauczania jest język węgierski, ale szereg mniejszości etnicznych i narodowych (np. Niemcy, Rumuni, Słowacy, Serbowie i Chorwaci) uczęszcza do szkół podstawowych i średnich dla mniejszości, w których ich język jest pierwszym lub drugim językiem nauczania. Zapewnienie kształcenia mniejszościom – podobnie jak organizacja kształcenia w głównym nurcie systemu edukacji – należy do zadań organu prowadzącego, którym jest w większości przypadków samorząd lokalny.

2. Administracja i finansowanie edukacji

Na szczeblu centralnym zadania administracyjne są podzielone między Ministerstwo Edukacji i inne resorty (przede wszystkim Ministerstwo Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). W strukturze pionowej nadzór administracyjny jest zdecentralizowany, a zadania w zakresie zarządzania są podzielone między szczebel centralny (krajowy), lokalny (regionalny) i szczebel szkoły.

Samorządy lokalne zarządzają edukacją przedszkolną oraz szkolnictwem podstawowym i średnim. Różne rodzaje placówek korzystają z dość szerokiej autonomii w zakresie podejmowania decyzji dotyczących nie tylko organizacji i funkcjonowania, ale także własnych budżetów.

Większość uczniów uczęszcza do szkół publicznych, które są zakładane i prowadzone przez władze publiczne, głównie samorządy lokalne. Finansowanie placówek edukacyjnych nie jest uzależnione od sektora. Placówki państwowe i prywatne otrzymują środki finansowe zgodnie z tymi samymi kryteriami.

3. Edukacja przedszkolna

Ten poziom kształcenia, który uznaje się za integralną część systemu szkolnego, obejmuje dzieci w wieku od 3 do 7 lat. Edukacja przedszkolna na tym poziomie (*óvoda*) jest nieobowiązkowa, z wyjątkiem ostatniego roku (powyżej 5 lat), który jest obowiązkowy. Placówki publiczne mogą pobierać opłaty jedynie za usługi dodatkowe, wykraczające poza zadania podstawowe, np. zajęcia pozaprogramowe, wyżywienie, wycieczki itp. W roku 2001/2002 do przedszkoli uczęszczało 342 285 dzieci. Obecnie dzieci uczęszczające do przedszkoli stanowią nieco ponad 86% w grupie wiekowej 3-5 lat. Dzieci w wieku 3-7 lat uczestniczą średnio w edukacji przedszkolnej przez okres nieco dłuższy niż 3 lata (3,3), co stanowi najwyższy przeciętny wskaźnik w Europie, świadcząc o zadowoleniu społeczeństwa węgierskiego z usług edukacyjnych w tej dziedzinie.

4. Kształcenie obowiązkowe

a) Etapy

Óvoda (przedszkole) – klasa zerowa, obowiązkowa (ISCED 0-1)	Wiek: 5-6/7 lat
Általános iskola (szkoła podstawowa i średnia I stopnia) – jednolita struktura (ISCED 1+2)	Wiek: 6/7-14 lat (I cykl: 6-10, II cykl: 10-14)
Gimnázium (ogólnokształcąca szkoła średnia I i II stopnia) (ISCED 2+3)	Wiek: 10/12/14-18/19 lat
Szakközépiskola (szkoła średnia zawodowa) (ISCED 3)	Wiek: 14-18/19/20 lat (na ogół: 4 lata)
Szakiskola ¹ (cykl C) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 14-18 lat (2+2 lata)
Szakiskola ² (cykl A/cykl B ³) – szkoła prowadząca kształcenie wyrównawcze (ISCED 2) + zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 15/16-18/19 lat (1-2 + 2 lata)
Szakiskola ⁴ (cykl D) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe na poziomie policealnym (ISCED 4)	Wiek: 18-19/20 lat (1-2 lata)

Kształcenie jest obowiązkowe do czasu osiągnięcia wieku 18 lat. Kształcenie zawodowe można rozpocząć dopiero w wieku 16 lat, a do tego czasu uczniowie zdobywają wykształcenie ogólne.

b) Kryteria przyjęć

Przepisy zobowiązują do prowadzenia bezpłatnego kształcenia obowiązkowego, ale szkoły prywatne mogą pobierać opłaty. Warunkiem przyjęcia do szkoły podstawowej jest posiadanie zaświadczenia o dojrzałości szkolnej dziecka. Szkoły mają obowiązek przyjęcia wszystkich spełniających warunki dzieci, które mieszkają w danym rejonie, ale rodzice mogą starać się o przyjęcie dziecka do dowolnej szkoły. Przyjęcia do szkół średnich odbywają się w drodze postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzanego przez szkoły zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji.

c) Dzienny/tygodniowy/roczny wymiar zajęć

Rok szkolny obejmuje 185 dni zajęć i trwa tradycyjnie od końca sierpnia/początku września do 31 sierpnia następnego roku. Począwszy od 2004 r. szkoły mają trzy przerwy (trwające ok. tygodnia), jesienią, zimą i wiosną, oraz dodatkową letnią przerwę wakacyjną, trwającą 10-11 tygodni. Zajęcia odbywają się przez pięć dni w tygodniu, a lekcja trwa zwykle 45 minut. Przepisy określają maksymalny wymiar godzin lekcyjnych dla poszczególnych klas.

d) Wielkość klas/podział uczniów na klasy

W roku szkolnym 2001/02 stosunek liczby uczniów do liczby nauczycieli przedstawiał się następująco na różnych poziomach oświaty: 10,6 w przedszkolach (*óvoda*), 10,5 w szkołach podstawowych i średnich I stopnia (szkołach powszechnych – *általános iskola*), 13,3 w ogólnokształcących szkołach średnich (*gimnázium*) i 15,0 w zawodowych szkołach średnich (*szakközépiskola*). Klasy liczyły średnio 22,1 ucznia w przedszkolach (*óvoda*) i 19,8 ucznia w szkołach powszechnych (*általános iskola*).

¹ Ten nowy rodzaj *Szakiskola* zastępuje działające dotychczas *Szakközépiskola*. Cykl kształcenia w tych szkołach (cykl „C”) obejmuje 2 lata kształcenia ogólnego i 2 lata kształcenia zawodowego.

² Kształcenie w nowym rodzaju wyrównawczej *Szakiskola* obejmuje cykl ogólnego (podstawowego) kształcenia wyrównawczego (1-2 lata) i krótki cykl kształcenia zawodowego (2 lata). Szkoły te przyjmują przede wszystkim uczniów, którym nie udało się ukończyć *Általános iskola* lub którzy mają trudności z opanowaniem podstawowych umiejętności (czytania/pisania/liczenia).

³ Cykle „A” i „B” różnią się jedynie poziomem, na którym rozpoczyna się kształcenie wyrównawcze (dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce na różnym poziomie).

⁴ Cykl uzupełniającego kształcenia zawodowego na poziomie policealnym trwający od 1 roku do 2 lat, prowadzony w *Szakiskola* (Cykl „D”).

Zgodnie z przepisami maksymalna liczba uczniów wynosi 26 w klasach I-IV, 30 w klasach V-VIII i 35 w klasach IX-XIII. Klasy są koedukacyjne i składają się z uczniów w tym samym wieku. Kształcenie integracyjne jest obowiązkowe od września 2003 r. we wszystkich publicznych placówkach edukacyjnych i we wszystkich szkołach tworzy się klasy składające się z uczniów o zróżnicowanym poziomie uzdolnień.

e) Programy i treści nauczania

Trzypoziomowa struktura, która wyznacza nauczycielom ramy tworzenia programów nauczania, obejmuje: ogólnokrajową podstawę programową (1995), ramowe programy nauczania (2000) i lokalne programy nauczania (na szczeblu poszczególnych placówek). Na podstawie centralnie przygotowanej definicji każdej dyscypliny, szkoły i kadra pedagogiczna na szczeblu lokalnym mogą opracować i wprowadzić lokalne programy nauczania dla każdej klasy i każdego przedmiotu. W rewidowanej obecnie ogólnokrajowej podstawie programowej priorytetowe znaczenie będzie miało podnoszenie poziomu umiejętności i rozwijanie uzdolnień. Dobór metod nauczania jest przedmiotem dyskusji z udziałem nauczycieli, rodziców i wszystkich innych zainteresowanych grup w każdej placówce edukacyjnej. Podręczniki wybierają nauczyciele, ale listę możliwych do wyboru podręczników zatwierdza Ministerstwo Edukacji.

Należy podkreślić, że ostatnie szybkie zmiany w systemie opracowywania programów nauczania nie zostały jeszcze w pełni wdrożone. Obecnie na Węgrzech istnieją trzy systemy (funkcjonujące równolegle na różnych poziomach i w ramach różnych rodzajów kształcenia): stary centralny system opracowywania programów z 1978 r. (zmieniany kilkakrotnie do 1995 r.), system oparty wyłącznie na ogólnokrajowej podstawie programowej oraz system ramowych programów nauczania.

f) Ocena, promocja i kwalifikacje

Uczniowie są oceniani przez nauczycieli przez cały rok szkolny (sprawdziany pisemne i ustne). Obowiązująca od września 2004 r., znowelizowana Ustawa o edukacji publicznej zobowiązuje szkoły do przygotowywania pisemnej, indywidualnej analizy postępów wszystkich uczniów, która rozszerza tradycyjną ocenę za pomocą stopni (w skali 1-5). Uczniowie mogą powtarzać każdą klasę, ale w pierwszych trzech klasach, w których nie wystawia się ocen numerycznych, jest to możliwe jedynie za zgodą rodziców. Wszystkie szkoły są zobowiązane do opracowania szczegółowego regulaminu oceny na podstawie uzgodnień między nauczycielami, organem prowadzącym i rodzicami.

5. Szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

a) Rodzaje kształcenia

<i>Gimnázium</i> (ogólnokształcąca szkoła średnia I i II stopnia) (ISCED 2+3)	Wiek: 10/12/14-18/19/20 lat
<i>Szakközépiskola</i> (szkoła średnia zawodowa) (ISCED 3)	Wiek: 14-18/19/20 lat (na ogół: 4 lata)
<i>Szakiskola</i> ⁵ (cykl C) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 14-18 lat (2+2 lata)
<i>Szakiskola</i> ⁶ (cykl A/cykl B ⁷) – szkoła prowadząca kształcenie wyrównawcze (ISCED 2) + zawodowe (ISCED 3)	Wiek: 15/16-18/19 lat (1-2 + 2 lata)
<i>Szakiskola</i> ⁸ (cykl D) – szkoła prowadząca kształcenie zawodowe na poziomie policealnym (ISCED 4)	Wiek: 18-19/20 lat (1-2 lata)

⁵ Ten nowy rodzaj *Szakiskola* zastępuje działające dotychczas *Szakközépiskola*. Cykl kształcenia w tych szkołach obejmuje 2 lata kształcenia ogólnego i 2 lata kształcenia zawodowego.

⁶ Kształcenie w nowym rodzaju wyrównawczej *Szakiskola* obejmuje cykl ogólnego (podstawowego) kształcenia wyrównawczego (1-2 lata) i krótki cykl kształcenia zawodowego (2 lata). Szkoły te przyjmują przede wszystkim uczniów, którym nie udało się ukończyć *Általános iskola* lub którzy mają trudności z opanowaniem podstawowych umiejętności (czytania/pisania/liczenia).

⁷ Cykle „A” i „B” różnią się jedynie poziomem, na którym rozpoczyna się kształcenie wyrównawcze (dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce na różnym poziomie); cykl „C” zdefiniowano w przypisie 4.

b) Kryteria przyjęć

Przepisy zobowiązują do bezpłatnego kształcenia w szkołach średnich II stopnia. Większość szkół średnich II stopnia przeprowadza egzaminy wstępne. Jeżeli szkoła decyduje, że zdanie egzaminu będzie jednym z kryteriów przyjęć, kandydaci do 6- i 8-letniego *Gimnázium* przystępują obowiązkowo do centralnie przeprowadzanych egzaminów. Sytuacja jest podobna w innych szkołach, chociaż tutaj przepisy określają jedynie terminy egzaminów.

c) Programy i treści nauczania

Istnieją trzy różne pakiety programów nauczania dla *Gimnázium*, *Szakközépiskola* i *Szakiskola*. Kryteria ukończenia *Gimnázium* są zdefiniowane zgodnie z wymogami egzaminu maturalnego (*Érettségi Vizsga*), natomiast kryteria ukończenia szkoły zawodowej ustala się zgodnie z kryteriami dla danego zawodu. W przypadku kształcenia zawodowego możliwość przystąpienia do egzaminu maturalnego (bez konieczności zaliczania dodatkowych lat nauki), a tym samym ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe, zapewnia jedynie *Szakközépiskola*.

d) Ocena, promocja i kwalifikacje

W ciągu roku uczniów ocenia się w taki sam sposób jak w szkole podstawowej. Na zakończenie nauki w *Gimnázium* i *Szakközépiskola* na poziomie średnim II stopnia uczniowie mogą przystąpić do państwowego egzaminu maturalnego (*érettségi*). Świadectwo maturalne jest warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Szkoły zawodowe (*szakközépiskola*) mogą również wydawać świadectwo kwalifikacji zawodowych.

6. Szkolnictwo wyższe

a) Rodzaje uczelni

Szkolnictwo wyższe na Węgrzech obejmuje publiczne i prywatne/wyznaniowe uniwersytety (*egyetemek*) oraz kolegia (*főiskolák*), które są akredytowane i formalnie uznawane przez państwo. Kolegia specjalizują się w prowadzeniu studiów w określonej dziedzinie. W innym ujęciu uczelnie dzielą się na uczelnie nieakademickie (*főiskola*), uczelnie akademickie (*egyetem*) i uczelnie prowadzące krótsze studia zawodowe.

b) Warunki wstępu

We wszystkich uczelniach warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej (*érettségi bizonyítvány*). Na niektórych kierunkach studiów obowiązują ostrzejsze kryteria selekcji. Dodatkowym kryterium jest na przykład posiadanie świadectwa znajomości języka obcego, specjalizacji, określonych kwalifikacji itp.

c) Kwalifikacje

Dyplomy mają podwójną funkcję i obejmują kwalifikacje akademickie i zawodowe. Absolwenci (3- lub 4-letnich) studiów zawodowych w *főiskola* otrzymują *főiskolai diploma*. Studenci, którzy ukończyli studia trwające od 4 do 6 lat na uniwersytecie lub w innej uczelni akademickiej, otrzymują *egyetemi diploma*. Studenci, którzy po 2-letnich wyższych studiach zawodowych zdali egzamin zawodowy (*felsőfokú szakvizsga*), uzyskują wyższe kwalifikacje zawodowe (*felsőfokú szakképesítés*).

7. Kształcenie specjalne

W związku z tym, że zinstytucjonalizowane kształcenie specjalne ma na Węgrzech wieloletnią tradycję (sięgającą XIX wieku), w ramach szkolnictwa podstawowego i średniego I stopnia istnieją odrębne placówki dla uczniów niewidzących oraz uczniów z upośledzeniami słuchu, upośledzeniami fizycznymi i umysłowymi. Placówki te pełnią również funkcję ośrodków szkolenia w zakresie najnowszych metod kształcenia specjalnego i przygotowują specjalistów do wprowadzania modułów kształcenia integracyjnego. W świetle ostatnich zmian kształcenie integracyjne jest obowiązkowe na wszystkich poziomach oświaty, przy czym wymóg ten nie dotyczy uczniów całkowicie niesłyszących, niewidzących oraz umiarkowanie i znacznie opóźnionych w rozwoju. Realizuje się szereg programów kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli zajmujących się kształceniem specjalnym. Po ukończeniu szkoły ogólnokształcącej uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą również kontynuować naukę w specjalnych szkołach zawodowych.

⁸ Cykl uzupełniającego kształcenia zawodowego na poziomie policealnym trwający od 1 roku do 2 lat, prowadzony w *Szakiskola* (Cykl „D”).

8. Nauczyciele

W roku szkolnym 2001/02 publiczny sektor edukacji zatrudniał 162 149 pełnoetatowych nauczycieli. Nauczyciele szkół podstawowych kończą 4- lub 5-letnie studia w uczelni nieakademickiej. Nauczyciele szkół średnich I stopnia są absolwentami 4- lub 5-letnich studiów. Nauczyciele szkół średnich II stopnia kończą na ogół 4- lub 5-letnie studia w uczelni akademickiej oraz dodatkowe roczne szkolenie ogólne i zawodowe (pedagogiczne). Większość nauczycieli posiada status urzędników państwowych.

9. Aktualne reformy i priorytety w dziedzinie edukacji

(i) Ogólne założenia polityki edukacyjnej na Węgrzech

Polityka edukacyjna pozostaje priorytetową dziedziną programu rządu. Rząd uznaje politykę edukacyjną za zasadniczy instrument rozwoju gospodarczego, spójności społecznej i dobrobytu. Węgry będą mogły odnosić sukcesy w przyszłości jedynie wtedy, gdy gospodarka zatrudniać będzie konkurencyjną i wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, wyposażoną w nowoczesną wiedzę i zdolną do dalszego rozwoju.

(ii) Priorytety polityki edukacyjnej rządu

Przyszły rozwój będzie zależeć w dużej mierze od tego, w jakim stopniu rząd zdoła zharmonizować różne kierunki rozwoju w obrębie poszczególnych pod-sektorów przy zachowaniu zasad, które stanowią fundament polityki edukacyjnej w całym systemie. Najważniejsze priorytety są następujące:

- Podnoszenie jakości musi stać się fundamentem węgierskiej edukacji.
- Wszystkim należy zapewnić równość szans poprzez edukację.
- Edukacja stanowi zasadnicze dobro w gospodarce opartej na wiedzy, a tym samym jeden z najważniejszych warunków rozwoju gospodarczego.

(iii) Cele polityki edukacyjnej i planowane przedsięwzięcia

Edukacja publiczna

- Podniesienie w 2002 r. wynagrodzenia zasadniczego o 50% (również dla nauczycieli pracujących w placówkach nie finansowanych przez państwo i nauczycieli religii); zajęcie się kwestią premii od 2004 r.
- Dalsze ulepszenia w systemie dodatków (np. dofinansowanie kosztów doskonalenia zawodowego i podręczników, 50% ulgi na przejazdy dla urzędników państwowych, trzynastka, specjalny system awansu, nagrody, dotacje na zakup komputerów po obniżonej cenie).
- Zmniejszenie liczby obowiązkowych godzin (poprzez anulowanie wcześniejszej decyzji o zwiększeniu pensum od września 2002 r.).
- Dalsze ulepszanie nowego systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli.
- Dalsze usprawnianie zarządzania edukacją:
 - zwiększenie roli decyzji lokalnych oraz zapewnienie spójności w planowaniu usług edukacyjnych na różnych szczeblach administracji,
 - wzmocnienie roli kontroli społecznej i merytorycznej w przygotowywaniu decyzji dotyczących polityki edukacyjnej (Krajowa Rada Edukacji Publicznej),
 - modernizacja kształcenia zawodowego i udoskonalenie Krajowego Rejestru Szkoleń,
 - zapewnienie przejrzystości oraz stabilności w systemie oświaty.
- Zrewidowanie ogólnokrajowej podstawy programowej oraz położenie większego nacisku na podstawowe umiejętności i ponadprzedmiotowe komponenty kształcenia.
- Opracowanie zasad nowego, dwupoziomowego egzaminu na zakończenie szkoły średniej II stopnia.

- Uruchomienie „Programu na rzecz podniesienia jakości w edukacji publicznej”:
 - utworzenie ośrodków i warsztatów pomocy edukacyjnych w małych regionach,
 - zapewnienie szkołom pomocy przy przeprowadzaniu samooceny.
- Wzmocnienie podstawowych umiejętności (od 2003 r.) poprzez wydłużenie fazy kształcenia w szkole podstawowej i rozszerzenie możliwości wykorzystywania nauczycieli szkół podstawowych aż do klasy V lub VI.
- Wzmocnienie podejścia ukierunkowanego na dziecko zamiast podejścia koncentrującego się na programie nauczania (poprzez zmniejszenie wymiaru zajęć i zasobu wiadomości leksykalnych do opanowania przy równoczesnym zwiększeniu nacisku na rozwój indywidualny i rozwój umiejętności).
- Wzmocnienie instytucjonalnego systemu usług edukacyjnych i usług w zakresie kształcenia specjalnego oraz ułatwianie integracji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Zapewnienie pomocy uczniom niepełnosprawnym (fundacje publiczne, szkolenia w miejscu pracy), zlikwidowanie barier utrudniających poruszanie się w placówkach publicznych.
- Uruchomienie specjalnych programów ułatwiających kształcenie i integrację społeczną młodzieży romskiej (stypendia, szkolenia w miejscu pracy, programy przyznawania dotacji).
- Zmniejszenie odsiewu i odpadu wśród dzieci niepełnosprawnych w szkołach zawodowych, ułatwianie im przygotowania do zawodu (program rozwoju szkół zawodowych 2000-2006, rozwój średnich szkół zawodowych, programy szkolenia ukierunkowane na potrzeby rynku pracy).
- Zmniejszanie tzw. przepaści cyfrowej w społeczeństwie i tworzenie warunków do edukacji elektronicznej opartej na technologii informacyjno-komunikacyjnej na wszystkich poziomach (program SULINET).
- Zapewnienie dodatkowych środków finansowych i większej liczby godzin na naukę języków obcych (program VILÁG-Nyelv /Język Świata/) przy znacznym wsparciu na związane z tym szkolenia nauczycieli.
- Uruchamianie otwartych dla wszystkich zainteresowanych inicjatyw, które służą niwelowaniu tzw. przepaści cyfrowej i stanowią wsparcie dla całej kadry pedagogicznej.

Kształcenie zawodowe

W czerwcu 2003 r. Parlament znowelizował Ustawę o kształceniu zawodowym. Kształcenie zawodowe będzie nadal prowadzone przez szkoły, stanowiąc integralną część edukacji publicznej. Aktualne środki i cele polityki w dziedzinie kształcenia zawodowego są następujące:

- Rozwój kształcenia zawodowego obejmuje kilka elementów: modernizacja programów kształcenia zawodowego, programy rozwoju instytucjonalnego, szkolenie kadry nauczycielskiej, pomoc dla uczniów z upośledzeniami sprzężonymi, usprawnienie istniejącego systemu orientacji i poradnictwa zawodowego.
- Modernizacja treści kształcenia i dostosowywanie wymogów kwalifikacyjnych do potrzeb rynku pracy.
- Rozwój infrastruktury kształcenia zawodowego:
 - ulepszenie bazy materialnej kształcenia zawodowego, wprowadzenie nowoczesnych technologii edukacyjnych, utworzenie warsztatów i pomieszczeń dla uczniów, w których można prowadzić kształcenie praktyczne.
- Rozwój systemu orientacji i poradnictwa zawodowego:
 - stworzenie krajowego systemu placówek i bazy informatycznej oraz kontynuacja szkoleń zawodowych dla kadry zajmującej się orientacją i poradnictwem zawodowym.
- Rozwój sieci placówek kształcenia zawodowego przyjmujących osoby niepełnosprawne:
 - zniwelowanie różnic w dostępie do kształcenia dla młodzieży upośledzonej i nieupośledzonej poprzez stworzenie sieci placówek „drugiej szansy” dla osób, które przedwcześnie przerywają naukę.

Szkolnictwo wyższe

Zadania związane z przystąpieniem do UE w 2004 r.

Tworzenie społeczeństwa opartego na wiedzy w kontekście przystąpienia do UE stawia nieustannie przed węgierskim szkolnictwem wyższym nowe zadania i związane z nimi wymagania. Inicjatywy służące zreformowaniu zarządzania węgierskim szkolnictwem wyższym są zatem nierozdzielnie powiązane z zasadami Procesu Bolońskiego: ogólnym celem aktualnych reform jest przystąpienie do Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego poprzez świadczenie zharmonizowanych i kompatybilnych na szczeblu UE usług w zakresie szkolnictwa wyższego dla nauczycieli i studentów wszystkich uczelni.

Najważniejsze cele polityki są następujące:

- Przejrzystość struktury instytucjonalnej i finansowania szkolnictwa wyższego.
- Wprowadzenie zasad uznawania dyplomów przyjętych w UE.
- Wprowadzenie programowania postępów w nauce na podstawie ECTS oraz dostosowanego do potrzeb systemu punktowego na wszystkich kierunkach studiów.
- Wzmocnienie bodźców stymulujących mobilność studentów (zarówno krajową, jak i zagraniczną, w wymiarze geograficznym i akademickim).
- Doskonalenie strategii zarządzania jakością w ramach europejskiej współpracy uczelni.
- Rozszerzenie współpracy z partnerami społecznymi i przedstawicielami rynku pracy (pracodawcami).
- Modernizacja treści kształcenia wraz z położeniem większego nacisku na powiązania między edukacją, badaniami i gospodarką.
- W wyniku połączenia uczelni uniwersytety i kolegia złożone z kilku wydziałów zastąpiły rozproszoną wcześniej strukturę instytucjonalną. Dzięki temu osiągnięto jeden z celów integracji instytucjonalnej, jakim było wprowadzenie szerokiej oferty kierunków studiów. Kolejnym celem jest zniwelowanie różnic między regionami pod względem dostępu do kształcenia.
- Zapewnienie przejrzystości w strukturze kształcenia oraz wprowadzenie ujednoczonego systemu przyjęć na studia; stworzenie ścieżek kształcenia umożliwiających lepsze planowanie oraz możliwości elastycznego wyboru specjalizacji poprzez sfinalizowanie prac nad wprowadzaniem systemu punktowego kompatybilnego z ETCS, który zapewnia możliwość zarówno pionowego, jak i poziomego przechodzenia z jednej uczelni do drugiej.
- Stworzenie faktycznie normatywnego systemu finansowania szkolnictwa wyższego; ujednoczenie procedur zarządzania i administracji w uczelniach; stworzenie bazy informatycznej.
- Rozszerzenie państwowego systemu pożyczek studenckich o niskim oprocentowaniu poprzez wprowadzenie różnych terminów i metod spłaty.

Kształcenie dorosłych

W nowej strukturze resortów Ministerstwo Zatrudnienia i Pracy przejęło od Ministerstwa Edukacji odpowiedzialność za kształcenie dorosłych prowadzone poza sektorem szkolnym. Te dwa ministerstwa współpracują ze sobą w dziedzinie kształcenia ustawicznego, aby przygotować kompleksową politykę obejmującą różne formy kształcenia i szkolenia, która pozwoli urzeczywistnić ideę uczenia się przez całe życie dla wszystkich.

Opracowanie: Węgierskie Biuro Eurydice

Bardziej szczegółowe informacje o systemach edukacji w Europie można znaleźć w prowadzonej przez EURYDICE bazie danych EURYBASE (<http://www.eurydice.org>).

Ostatnia aktualizacja: grudzień 2004